

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo Udruženja Jugoslov. Učiteljstva — Poverjeništvo Ljubljana.

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franco.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak četrtek pop. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Za neorganizirane 40— Din, za naročnike v inozemstvu 60— Din letno. Posamezna številka po 1— Din.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 1 Din za vsako petit-vrsto. Priloge stanejo poleg poštne še 25 Din.

Telefon uredništva št. 312.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat 1 Din. Inseratni davek posebej.

Oznanila sprejema upravnništvo lista.

Članstvo ljubljanskega Poverjeništva UJU ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravnništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6./I.

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklamacije so proste poštne.

Boj za kruh še ni končan!

Vlada je predložila sledeče izpremembe zakona o draginjskih dokladah.

Glej »Učit. Tov.« št. 13. iz l. 1922. ali »Uradni list« št. 27. istega leta.

3 draginjski razredi mesto 5

Člen 2. tega predloga glede izenačenja draginjskih doklad se izpremeni glede osebnih dodatkov, ki se delijo po krajih službovanja na tri krajevne razrede. V I. krajevni razred spadajo Beograd, Zemun in Sušak, v II. mesta v III. pa trgi in vasi.

Stanarina za vso državo.

Ista razdelitev velja za člen 3., ki se nanaša na stanarinske doklade. Členu 3. se doda tretji odstavek, ki se glasi: »V onih krajih, kjer ni razdelitve na mesta in trge, izvede finančni minister to razdelitev zaradi pravičnejše izpremembe tega zakona v sporazumu z ministrom za notranje zadeve.

Op.: S tem velja člen 21. in 22. (št. 27. leta 1922. »Uradnega lista«) tudi za učitelstvo in upokojenke pri nas.

Izenačenje draginjskih doklad.

Člen 5. (tabela) se izpremeni in se glasi: Pri letni plači do 2999 dinarjev znaša osebna doklada v I. draginjskem razredu 28, v II. 26 in v III. 24 dinarjev na dan; od 3000 do 4999 dinarjev 30, 28 in 26; od 5000 do 6999 Din po 32, 30 in 28 dinarjev; od 7000 do 8999 dinarjev po 35, 33 in 31; od 9000 dalje po 38, 35 in 34 dinarjev na dan.

Tabela II. Člena 6. se izpremeni in se glasi: »I. krajevni razred po 18 dinarjev na dan, II. po 17 in III. tudi po 17 dinarjev.« Drugi odstavek člena 6. se izpremeni in se glasi: »Zaradi tega dobe ti nameščenci tudi rodbinsko doklado po tem zakonu, vendar na skupni znesek osebnih in rodbinskih doklad ne sme mesečno presegati v I. krajevnem razredu 1300, v II. 1100 in v III. 1000 dinarjev.«

Za upokojenke.

Člen 17. se izpremeni in se glasi: I. Upokojenci in upokojenke vseh katego-

rii, navedenih v členih 4., 5. in 13., dobivajo po višini svojih pokojnin osebne dodatke brez ozira na to, ali jim je pokojnina odmerjena v dinarjih ali kronah, in sicer do 2999 dinarjev ali kron letne pokojnine v I. krajevnem razredu po 13, v II. po 12 in v III. krajevnem razredu po 11 dinarjev, z letno pokojnino nad 3000 dinarjev ali kron v I. krajevnem razredu 14, v II. 13 in v III. krajevnem razredu po 12 dinarjev na dan. II. Upokojenci in upokojenke vseh kategorij navedenih v členih 6. in 7., dobivajo osebne doklade brez ozira na višino pokojnine in ne glede na to, ali jim je pokojnina odmerjena v dinarjih ali kronah, v I. krajevnem razredu po 11, v II. 10 in v III. krajevnem razredu po 9 dinarjev na dan.«

Člen 18. se izpremeni in se glasi: »Upokojenci in upokojenke civilnega ali vojaškega reda, ki prejemajo kot osebno pokojnino vso plačo položaja, v katerem so bili upokojeni, dobivajo draginjsko doklado na podlagi člena I. tega zakona kakor aktivni nameščenci tega položaja. To pa ne velja za one upokojenke, katerim se za pokojnino štejejo tudi vojna leta. Ti dobivajo le celo plačo onega položaja, v katerem so bili upokojeni, ako so bili umirovljeni pred svojim 55. letom, ali pa na dan, ko je zakon o draginjskih dokladah stopil v veljavo (1. januarja 1922) niso imeli več kot 60 let. Aktivni častniki popolni invalidi ali državni nameščenci, ki so kot rezervni častniki proglašeni za popolne invalide, prejemajo tudi draginjsko doklado na temelju člena I. zakona kakor aktivni nameščenci tega položaja, v katerem so bili proglašeni kot popolni invalidi.«

Prvi odstavek člena 26. se izpremeni in se glasi: »Pravice do draginjskih doklad v splošnem, t. j. osebnih stanarinskih in rodbinskih doklad, nimajo upokojenci in upokojenke, ki imajo lastnega premoženja ali od osebnega dela mesečno 2000 dinarjev ali več dohodkov.«

Člen 27. se izpopolni tako: »Za upokojenke, ki prejemajo vdovnino in ki so stare nad 60 let se odpravlja določba točke 4., člena 28. in jim pripada rodbin-

ska doklada, kakor aktivnim državnim nameščencem, brez ozira na višino davka ki ga plačujejo.«

Štiri neodpravljene krivice.

Te draginjske doklade pomenijo kapljo v morje draginje in bede, ki prepljavlja danes državno uradništvo.

Nepopravljeni so še vedno členi 2., 34. in 39.

Še vedno niso odpravljeni krivični draginjski razredi: še vedno ni odpravljena krivica poročenim učiteljicam; še vedno je ostala drakonska naredba glede obolelih; še vedno niso izjednačeni popolno upokojenci.

Pravilnik o ustanovitvi izpraševalnega odseka za strokovno preizkušnjo o poučevanju na šolah za slepce.*

Člen 1.

Pokrajinska uprava za Slovenijo, oddelek za prosveto in vere, v Ljubljani, ustanavlja v okviru izpraševalne komisije za osnovne in meščanske šole v Ljubljani poseben izpraševalni odsek za strokovno preizkušnjo o poučevanju na šolah za slepce.

Člen 2.

Učno usposobljenost za poučevanje slepih otrok mora dokazati vsakdo, ki hoče poučevati in biti stalno nameščen na državnem ali zasebnem zavodu za slepce ali na šoli za slepce.

Člen 3.

Izpraševalni odsek je sestavljen iz 4 članov. Ti so:

1. en član višjega šolskega sveta kot predsednik

2. en vseučiliški profesor v Ljubljani;

* »Uradni list« št. 5, z dne 13. januarja 1923.

3. en specialist za očesne bolezni v Ljubljani;

4. en strokovni učitelj za pouk slepih otrok v Ljubljani.

Člen 4.

Preizkušnja se vrši vsako leto enkrat in sicer v novemberskem terminu.

Člen 5.

Kandidat vložji prošnjo za pripust k preizkušnji po službeni poti s temi prilogami:

1. opis življenja in naobrazbe s posebnim pogledom na pripravo za preizkušnjo nadalje napoved učnih pripomočkov;

2. zrelostno izpričevalo;

3. izpričevalo učne usposobljenosti za osnovne šole;

4. izkaz, da je uspešno deloval vsaj štiri leta kot ljudskošolski učitelj;

5. potrdilo, da se je pripravljalo po štiri letni praksi na osnovni šoli za strokovno preizkušnjo najmanj dve leti na zavodu ali šoli za slepce.

Člen 6.

Učna snov obseza:

a) bistveno znanje o anatomiji in fiziologiji človeškega telesa, živčni sestav v splošnem in sestav čutil, zlasti očesa in tipnih organov, v posebnem pogledu: bistveno znanje moderne psihologije glede na slepoto; temeljito poznavanje duše slepega otroka;

b) bistveno snov o vidu in sluhu, o slepoti, njenih vzrokih in posledicah, o najnavadnejših vidnih motivah in o metodah njih zdravljenja;

c) znanje strokovne didaktike in poznanje posebne strokovne metodike pri vseh učnih predmetih na šoli za slepce: znanje o načelih delovne šole in rokotovnega pouka: poznanje učil in učnih pripomočkov na šoli za slepce: zgodovino vzgoje in pouka pri slepstvu: slovstvo: skrb za slepce.

LISTEK.

Pedagoško-didaktične smernice kiparsko-rezbarskega pouka.

Napisal prof. Alojz Repič.

Ker se zahteva pri sprejemnem izpitu za višje šole tudi modeliranje po naravi, je potrebno, da se določijo na obrtnih šolah za modeliranje po naravi (obraz in truplo) vsaj po 4 ure na teden za vajo očesa v oblikah in proporcijah. V začetku se istotako pri modeliranju ne sme zahtevati podrobna izvršitev, ampak samo spretnost v hitrem in sigurnem nalaganju pravih ploskev. Ko se učenec tega navadi, potem šele pride podrobna izvršitev v pošte. Tu smo opazili razliko materiala in njega pomen za vaje. Ko bi se pripravne vaje začele z delom v lesu, potratilo bi se nepotrebno preveč materiala in časa, namesto zarezane oblike mora učenec prilipiti nov košček lesa in naposled dobi namesto celotnega dela nekako zmašilo ali skrpucalo. Še nevarnejši je začetek s kamenom, ako tukaj dletno preveč odkleše, je delo z materialom vred uničeno.

Prve predloge naj bodo kar mogoče proroče s širokimi in ravnimi oblikami, a dletno ploščato s poševno ostrino (Balleisen). Tako se vadi učenec že pri prvem delu čisto rezati obli-

ke v širokih, ravnih ploskvah. Prve predloge ne smejo biti male in komplicirane, n. pr. mali grbi, heraldski modeli (Kerbschnitt) itd., z malo predlogo in malim dletom se učenec le muči, zapravlja že itak počilo odmerjeni čas, pri delu obupuje, ker ne vidi nobene ploskve. Ako se mu da pozneje veliko dletno v roke, se ustraši, ker ni navajen rezati na široko.

Nastane vprašanje, v katerem materialu naj se začne strokovne vaje, ali v lesu ali kamenu? Ali se naj učenec izvežba samo v obdelovanju lesa ali kamena, ali obeh? Les in kamen sta dva različna materiala, zahtevajoča posebno tehniko obdelovanja, posebnega orodja, torej tudi posebno izvežbanega učitelja! Za absolventa obrtne šole je potrebno, da se enakomerno izuri v obdelovanju obojnega materiala, vsak mojster sprejme rad takega pomočnika, ker mu ni treba iskati za vsako delo posebnega delavca.

Obdelovanje se ima začeti vedno z lesom, ker izkustvo uči, da se pomočnik, izvežban le v obdelovanju kamena, le počasi ali celo nikoli ne more navaditi, čisto odrezavati v lesu. Nasprotno pa se pomočnik, izučen najprej v obdelovanju lesa, v neverjetno kratkem času privadi obdelovanju kamena. S tem je podan dokaz, da se mora učenec najprej popolnoma izučiti v lesu, potem šele sme preiti na kamen. Tako se navadi zanesljivo in enako dobro obdelovati obojen material. Napačna je torej metoda fistih učite-

liv, ki od vsega začetka in principijalno menjavajo material, za prvim delom v lesu nalože učenec že drugo delo v kamenu, predno je dosegel v lesu popolno sigurnost in spretnost. Tak učenec nazadnje ne zna nobenega dela popolno in pravilno. Tako menjavanje materiala je dovoljeno šele v zadnjem letu, ko je učenec že enakomerno izurjen v obojem materialu.

Ker se pripravne in strokovne vaje (predpisane in proste) vrše po predlogah, ozirom ponaravi in pod vodstvom učitelja, ima psihologija pomoči določiti natančno mejo, katere učitelj ne sme prekoračiti, da se na eni strani učenec popolno izvežba, a na drugi strani ne izgubi svoje samostojnosti. Učiteljevo sodelovanje in pomoč ima dvojen namen: 1. da vadi učenca v vztrajnosti, potrpljenju in veselju za delo; 2. da ga strokovno vodi in izpopolnjuje. Pripetijo se namreč slučaj, da ima učenec dobro voljo in veselje, ali nobene vztrajnosti, ker je navajen le površnega dela. Če se od takega učenca takoj zahteva popolna izvršitev, onemore in izgubi veselje do dela, ker mu isto traja predolgo. Tu je napočil trenutek, da priskoči učitelj na pomoč in pomore izvršiti učenec delo, dvigajoč mu pogum in samozavest z opozarjanjem na vedno večji uspeh in napredek, tako da se loti učenec drugega dela z že večjo samozavestjo in veseljem. Tako se vadi učenec v vztrajnosti in dobiva od dela do dela večje veselje do poklica. Priskočiti je treba na pomoč pravi trenutek in le za kra-

tek čas, da onemogli, utrujeni učenec oživi in dobi vzpodbudo za nadaljno delo. Nikoli pa se ne sme pomoč udejstvovati v takem obsegu, da je delo na vse zadnje prav za prav le učiteljevo, ne pa učenčevo. S preradodarno pomočjo se učenec učeni in postane nesamosojen, isto se zgodi, če učitelj učenca zanemarja in preveč prepušča samega sebi. Učitelj sodeluj s svojo pomočjo le pri začetkih prvi dve leti, v zadnjem letu se omejuj le na malenkostne korekture in izpopolnitve, tako da učenec v zadnjem letu res samostojno izvršuje svoja dela. Modra omejitev pomoči pa je potrebna tudi iz praktičnega razloga, da se učenec pripraviti že v šoli za samostojno delo v delavnici. Učitelj ne sme vedno stati za hrbtom učenca, ki se naj navadi delati, četudi ni učitelja v učni sobi. S tem seveda ne rečem, da bi smel učitelj izostajati po cele ure in prepriščati učenca lastni usodi, lahko pa tačas izvršuje kako lastno delo v isti učni sobi, da vzdržuje tako že sama prisotnost učitelja potrebni red in disciplino. Vsa učenec mora ostati na svojem mestu pri svojem delu, nikdar ne sme postopati od součenca do součenca, motič in ovirajoč ga pri delu. V učni sobi vladaj strog red, vse mora urno in živahno delati, vse se mora gibati kakor v praktični mojstrovni delavnici. Splošna živahnost dela mora s svojim zgledom vplivati tudi na manj marljive in vztrajne učence ter jih siloma kakor deroča reka vieči s seboj.

(Dalje prihodnjč.)

Člen 7.

Preizkušnja je teoretična (ustna in praktična). Opravlja se v enem roku. Kandidati se morajo javiti komisiji štiri mesece pred preizkušnjo, da preimejo temo za domačo nalogo, ki jo oddajo dne 31. oktobra izpraševalni komisiji. V nalogi morajo biti natančno navedeni vsi viri, ki jih je kandidat uporabljal. Z njo naj pokaže koliko je sposoben. Samostojno izražati svoje mnenje o slepstvu.

Člen 8.

Pismena preizkušnja je klavzurna naloga pod nadzorstvom izpraševalne komisije. Teme se določajo v seji ter se nanašajo na snov, navedeno v členu 6.

Člen 9.

Z učenim nastopom naj pokaže kandidat, kako ume praktično udeleževati znanje in spretnost kot učitelj slepcev. Opravlja se na šoli za slepce.

Člen 10.

O redovanju, izpričevanju, odstopu, ponavljanju izpita in plačevanju pristojbine velja določbe izpraševalnega reda za osnovne ali meščanske šole.

Člen 11.

Ta pravilnik stoji v veljavo z dnem ko se priobči v »Uradnem listu«.

V Ljubljani, dne 31. dec. 1922.

Pokrajinska uprava za Slovenio.

Oddelek za prosveto in vere.

Pokrajinski namestnik: **Iv. Hribar s. r.**

Dostavek: Po členu 3. pričujočega pravilnika so imenovani članom izpraševalnega odseka: Dr. Alfred Šerko, dr. Leopold Ješe in tov. Jos. Kobal.

Dr. Leopold Poljanec:

Naraščaj Rdečega križa.

Naraščaj je — to je treba posebe poudarjati — privesek našega državnega društva in to je član »Lige društev Rdečega križa«, ki obsega zdaj 38 narodnosti. Naraščaj začne najprirodnejše delovati z »Igrom za dobro zdravje«, ki pa jo primerneje imenuješ tekmo. Ta tekma izhaja psihološko pravilno iz zdravega egoizma, ki ga je v vsakem otroku, ter ga uči paziti na lastno zdravje. Učenec se zaveže, da bo po določenih pravilih gledal na snogo telesa, posebno rok, ust in zob, na snogo razreda in stanovanja ter vestno (fair play) zabeleževal ob nadzorstvu staršev, starejših bratov ali sester tri mesece od dne do dne v posebne razpredelnice s križci vsa ona dela, ki jih je izvršil po predpisih. Vnemo pri igri izdatno podpira sugestija množice, zakaj ves razred igra ali vsaj večina v razredu in učenec skuša prekositi učenca. Kadar pa učenci tri mesece ob vedno večjih zahtevah tekmujejo za dobro zdravje, jim pridejo glavna pravila zdravstva v meso in kri, »stara navada postane železna srca«. Učitelj tekmo modro vodi, svetuje, navdušuje mladino, toda glavni pomen ima vendarle rodovina, saj mora učenec večino predpisanih točk izvršiti doma.

K bolnemu otroku pokličemo zaupljivo zdravnika, se posvetujemo z njim o podrobnostih ter se ravnamo po izdanih navodilih. Zakaj bi ne bilo enakega tesnega stika med starši in med šolo, ako hoče ta mladino vzgajati v zdravju, jo varovati bolezni, ter rodbini prihraniti mnogo skrbi in izdatkov? Mogoče je tako vzajemno delovanje, kakor nam pričajo šolske prilike na Angliškem, in tudi pri nas mora priti do njega.

Tekma za lastno zdravje pa otrokom kmalu pokaže in dokaže, da poedinec niti zdravja ne more doseči sam po sebi, temveč da je navezan na družbo, ki se iz nje ne more in ne sme izločiti. Pazeč na snago v razredu, stanovanju, na ulici skrbi učenec za zdravje součencev, sosedovalec, sosesčanov, zatirajoč mrčes in ravnajoč se po higijskih pravilih ne varuje samo sebe, temveč tudi človeško družbo kužnih bolezni. Učencu, ki v njem prekipava zdravja in življenja, učitelj ob spretne postopku tako lahko vcepi (a težko zapove) **altruizem**, da se je treba pobrigati tudi za bolnega ali drugače nesrečnega součenca ter mu pomagati po najboljših močeh. Obzorje razreda, njega altruistično delovanje se širi; bolezni, siromaštva in nesreče ni samo v razredu, temveč jih je toliko v domačem kraju, okraju, pokrajini, državi (glad v Dalmaciji in Črni gori). Sočutje mladine se ne ustavi niti ob državnih mejah, marveč zahrepeni po sorojkah izvenc naših meja ter slednjič premeri in objame ves svet, kakor nam tako lepo dokazuje delovanje naraščajja ameriškega Rdečega križa (The Junior Red Cross). Tekma za dobro zdravje pa že sama vzgaja mladino tudi v odkritosrčnosti, ljubezni do resnice in v altruizmu, zakaj na zadnjem mestu omenjenih razpredelnic se skromno skriva (last not least) kakor dišiča vijolica pod grmovjem najvažnejše vprašanje: »Ali si učinil danes najmanj eno dobro delo?« Vsak večer je treba izpraševati vest, polagati

račun in presojati delovanje in nehanje — materi in otroku; tekma za dobro zdravje postane tako brez vsake usiljivosti važna institucija velikega vzgojnega in nramnega pomena. To ni »igrakanje«; ta nagla in ostra obsodba nas ni počastila, a je naše odkrite prijatelje onkraj morja, ki vedo, kaj delajo, globoko užalila. (Konec. prih.)

Ferjalni Savez učiteljstva.

JUGOSLOVENSKEMU UČITELJSTVU!

V prošlih in predprošlih počitnicah je razpravljala kongres F. S. o vprašanju vstopa profesorjev in učiteljev v Ferjalni Savez. Rešiti je bilo treba vprašanje: ali naj se organizirajo nastavniki (profesorji, učitelji) z dijaštvom v skupen F. S., ali naj se osnuje zanje poseben, t. i. Nastavniški Fer. Sav. Medtem ko je bilo na prvem kongresu rešeno to vprašanje kompromisno (potom težko ustvarljivih Krajevnih Udruženj) — je rešeno na zadnjem kongresu principijelno: učitelji in profesorji so sprejeti v skupni F. S. pod istimi pogoji kot dijaki. Dijaki-ferjalci eno šole naj tvorijo (z nastavniki-ferjalci te šole) eno podružnico; učitelji-ferjalci enega učiteljskega društva naj tvorijo analogno svojo posebno podružnico. Pozivamo vse tiste, ki bi hoteli osnovati pri svojem okrajnem društvu podružnico F. S. da se javijo **Glavnemu Poverjeništvu F. S. v Beogradu II. Muška gimnazija**, ki jim bo poslala pravila, poslovnik in potrebne formularje za vpisovanje. Na isti naslov se obračajte tudi za vsa druga navodila in informacije.

Ta poziv na učiteljstvo je zakasnel iz sledečih razlogov: Niti blejska skupščina, niti sarajevski kongres UJU nista imela časa, da bi se principijelno izrazila o vstopu učiteljstva v skupen F. S. (kot je to storil ljubljanski profesorski kongres.) Do sedaj smo čakali, da bi to storili upravni odbori. — Radi počasnosti ministrstva prosvete, ki do danes še ni proučilo in odobrilo na drugem kongresu izglasanih pravil F. S., stvar, tudi tem potom še ni rešena. Razen tega bi imel biti tega meseca donešen nov pravilnik o povlaščenih voznjaki. Vsi, ki imate to stvar v mislih, se odločite, ali bi jo hoteli izvršiti. — Radi počasnosti ministrstva prosvete, ki do danes še ni proučilo in odobrilo na drugem kongresu izglasanih pravil F. S., stvar, tudi tem potom še ni rešena. Razen tega bi imel biti tega meseca donešen nov pravilnik o povlaščenih voznjaki. Vsi, ki imate to stvar v mislih, se odločite, ali bi jo hoteli izvršiti.

Z današnjim pozivom prehajamo preko vsega tega k delu: k osnivanju učiteljskih podružnic F. S. Prva je že organizirana; ta je CXXXVII. podruž. kod Sreskog Učiteljskog Društva u Kruševcu. Sledite vsi! Kadar se bo reševalo vprašanje novega pravilnika o povlaščenih voznjaki, treba da ste tu vsi in da z nami vred zahtevate povoljne povlastice za vse ferjalce-dijake in nastavnike.

Beograd, 29. januarja 1923.

Dr. Janže Novak,
Glav. Pov. F. S.

P. S. Članek g. V. Pirnata v zadnji številki »Učiteljskega Tovariša« je v toliko netočnosti v kolikor g. Pirnat ni — po moji krivdi — informiran o zaključkih zadnjega našega kongresa, ki je izglasal pravila po katerih morejo učitelji tvoriti samostojne podružnice F. S.

Iz Jugoslavije.

— V Ljubljano je dospel šef kabineta ministrstva prosvete g. Jovo P. Jovanović, član Glavnega odbora UJU. Prišel je skupno s podpredsednico ženskega pokreta v Beogradu go Deulier. Ga Dedijer je dospela v svrhu proučevanja našega gospodinjstva. V ponedeljek sta posetila gospodinjstvo šole v Mladiki. — Ob tej priliki smo se informirali pri gosp. šefu o vesti, ki jo je prineslo dnevno časopisje v pretečenih dneh, da se izdeluje v vladi zopet nov načrt šolskega zakona in o naredbi, da se pripusti učiteljstvo na filozofsko fakulteto univerze. Prvo vest je odločno demantiral drugo pa potrdil, da se deluje v ministruvstvu na tem in da bo zadeva najbrže uspela.

— Stanar na znaša po zakonu o dražinskih dokladah v II. razredu (po mestih) do letne plače 2999 Din. v III. razredu (po trgih in vaseh) 2 Din, od 3000 do 4999; v II. razredu 5 Din, v III. razredu 2 Din od 5000 do 7499 v II. razredu 9, v III. razredu 5 ter od 7500 Din letno naprej v II. razredu 13 in v III. razredu 9 Din. — Stanar na upokojencev znaša do 2999 Din letne pokojnine v II. razredu 7, v III. razredu 5 ter od 3000 Din dalje v II. razredu 6 Din, v III. razredu pa 4 Din na dan.

— Odlikovanje. Z redom Sv. Save V. reda je odlikovana tov. Jerica Zemljanova, voditeljica gospodinske šole v Mladiki in nadzornica gospodinskih šol v Sloveniji. Odlikovana je za zasluge,

na polju gospodinskega šolstva. Odlikovanje je izročil imenom ministrstva, ob navzočnosti učit. zbora in gojenk Mladike, ser kabineta ministra prosvete g. Jovo P. Jovanovic.

— Učni uspehi na učiteljskih. Učiteljske v Ljubljani: a) moško: 157 gojencev. Pozitivne rede je prejelo 110, padlo v enem predmetu 21, v dveh ali več predmetih 18, dva ponavljajna izpita. Uspeh torej, posebno se z ozirom na slab material zadovoljiv. b) žensko: 191 gojenk. Neugoden uspeh pri 8, med temi dva ponavljajna izpita. Izbran material, boljša predizobrazba, marljivost. — Državno moško učiteljske v Mariboru: Gojencev 161, gojenk 33, skupaj 194. Pozitivni red 155, negativni 38, nerazredovan 1. — Drž. žensko učit. v Mariboru: 3letniki, stev. gojenk 98. Pozitivne rede je dobilo 85 (86%), z enim nezadostnim 7%, z dvema ali več 4%, ne razredovane 2%. — Zasebno žensko učiteljske šolskih sester: Stevilo gojenk 165. Pozitiven uspeh je bil pri 155 gojenkah, 1 nezadosten pri 8, 2 ali več nezadostnih pri en. Nerazredovana ena.

— Opozorjamo na sklepe zadnje seje ožjega sosveta pov. UJU, ki se nahajajo v današnji številki zadej.

— Okrajna učiteljska društva opozorjamo, da naj svoje sklepe o naročitvi »Narodne Prosvete« v smislu sklepa širjega sosveta sporoče poverjenstvu UJU. Dovoljno je po dopisnici, da ve poverjenstvo potem razpolagati z drugimi izvodi.

— Pohvalno priznanje je izrekel višji šolski svet Kajniht Valentinu, učitelju na deški ter kandi R., učitelju na dekliški osnovni šoli Ptuj-okolica za izredno marljivo in prav smotreno delo v šoli ter za prav dobre vzgojne in učne uspehe. K temu odlikovanju iskrene čestitke. — Ožji tovariši.

— Tov. Filip Hauptmanu, nadučitelju v Svecinju pri Mariboru je višji šolski svet v svoji zadnji seji lanskega leta izrekel soglasno priznanje in zahvalo za njegovo uspešno delovanje. — To priznanje in zahvalo je zaslužil mož v polni meri, kajti na svojem mestu služi nad 30 let in to do prevrata kot prvi narodni »mučenik« v kraju, kjer sta imela nemški »Schulverein« in »Stidmarka« močno postojanko. Kljub nemškemu in nemčurskemu pritisku je ostal narodno neomahljiv ter odgojil tudi svoje otroke v narodnem duhu.

— Tovariše, ki so predavali o našem narodno-prosvetnem delu pri okrajnih učiteljskih društvi vabimo, da vpošljejo svoje referate na uredništvo, ker bodo njihove razprave dobrodošle za »anketo o našem narodno-prosvetnem delu«. Saj je mnogo tovarišev, ki so razpravljali o tem. Čudimo se, da se nobena učiteljica ne oglasi, da bi razpravljala o poslanstvu učiteljic na polju narodne prosvete in o delu izven šole.

— Tajnik okrajnih učiteljskih društev opozorjamo, da morajo sklepe in resolucije zborovani poslati tudi na poverjenstvo (noleg uredništva »Učit. Tov.«), ker oddaja uredništvo rokovise v tisk in jih ne izroča poverjenstvu.

— Fran Fabinc, Umril je v Ljubljani Fran Fabinc, prof. na slov. trg. šoli. Pokojnik je bil večletni urednik »Slovenskega Učitelja«. Služboval je svoječasnno na osnovni šoli na Jesenicah, potem v Ljubljani. Nameščen je bil na vadnici državnega učiteljskega in pridelen trgovski šoli. Poleg strokovne izobrazbe je posvečal mnogo pozornosti v svojem življenju tudi splošni izobrazbi, ki si jo je na podlagi svoje nadarjenosti visoko dvignil. — N. p. v. m.!

— Tovariši — lovci! Tvornica učil in šolskih potrebščin v Ljubljani potrebuje v svrhu svojega obrata razne ustreljene ptice in živali, ki bi bile primerne za gačenje. V ta namen se naprošajo vsi tovariši-lovci, naj nam o prilikah pošiljajo take eksemplare. Stroške in poštino povrnemo. Na delo tedaj; procvit naših gospodarskih podjetij je korist celotne naše organizacije, ker se čisti dobiček od njih uporablja izključno za organizacijo in narodno-kulturne namene!

Naša samoizobrazba.

— »O razvoju srbske književnosti«, predavala pri »Učit. dr. za krški okraj« dne 13. januarja 1923 tov. M. Stupica.

— »O slov. učitelju v Cankarju«, predaval pri »Celjskem učit. društvu« dne 13. jan. tov. Franjo Roš.

— »Kako in kedaj izgovarjamo« s l z vs, razpravljaj pri Celjskem učit. dr. dne 13. jan. 1923 tov. str. uč. Černei.

— »Vzgajamo novu generacijo«, predaval pri »Belokranjskem učiteljskem

društvu«, dne 13. januarja 1923 tovariš Bogovič.

— »O telesni vzgoji«, predaval pri Šoštanjskem učiteljskem društvu dne 11. januarja 1923 tov. Porekar.

— »O početni obuki srpsko-hrvatskega jezika na osnovni šoli«, predavala na zborovanju Učit. društva za brežiški in sevniški okraj gdč. Stupica, učiteljica srbo-hrvatišine v Krškem.

Nove knjige in druge publikacije.

— kpl Novi Rod, list za mladino. Letno 10 lir. Uredništvo se nahaja v Trstu, ul. Fabio Severo, 25. Uprava: »Novi Rod«, Trieste. — San Giovanni, Casella postale. Last in založba Zveze slovenskih učit. društev v Trstu.

— kpl Ročni zapisnik. Izdala »Zveza Jugoslovenskih učiteljskih društev«. Juliske Krajine. Za leto 1923.

— kpl Josipina Turnograjska. Njeno življenje in delo. Slovenska ženska knjižnica. I. zvezek. Str. 113. Cena —. Založila in izdala »Mari-borska tiskarna«.

— kpl Ivan Matičič: Na krvavih poljanah. Trpljenje in strahote z bojnih pohodov bivšega slovenskega planinskega polka. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Elegantno vezano. Str. 270. Cena 32 Din. S 25 slikami. (Glej oceno!)

— kpl Preplata na »Zavičaj« ostaje ista — 10 dinara godišnje. Imamo sve brojeve od septembra 1922. god. Preplata na Posvetni Radnik za prošlu godinu iznosi 20 dinara, a za novu godinu objaviće se naknadno. Srpske Narodne Pesme, prvu i drugu svesku, prodajemo po pola dinara a treću po jedan dinar od primerka. Prva sveska iz zbirke »Naša Neoslobodjena Braća« — »Naša Istr« staje 1 dinar. Adresa za porudžbine, novčane pošiljke i korespondenciju: Uredništvo »Zavičaj« — Skopje.

Književnost in umetnost.

— k Prof. A. Sasso: Grobovi. Trilogija U. Foscola, H. Pindemontia i l. Tortia. 1918. Split. Prevaljena trilogije čuti nedvomno veliko duševno sorodnost z njenimi avtorji, kojih poezijo preveva pristna čuvstvenost in mehoba umetniške duše italijanske: Prevod je doživel svojo drugo izdajo baš v tej dobi, ko zeva po zemlji stotisoče skoro še svežih grobov, kajti idealni prevajalec iskreno občaluje pozabljene grobove: svojih rojakov, ki so padli v tujini in jim domovina ni mogla dati poslednjega bivališča; prevedene pesnitve jim posveča kot skupen spomenik. — Motiv vsem trem pesnitvam tvori en in isti predmet: grob, češčenje grobov dragih pokojnikov, češčenje spomina junakov in duševnih velikonov. Foscola nazivljejo splošno »pesnika grobov« in obe drugi pesmi bi bili čitatelju nejasni brez predloče Foscolove, na kojoj se pravzaprav nanašata in koja je bila ona iskra, ki je zanelila pesniški žar njihovih avtoriev. Foscolova pesem (prva) je posvečena prijatelju Pindemontiju, ki se je tudi bavil s tem motivom. Žalilo ga je pomanjkanje pietete tedanjega zakona, (l. 1806 izdan od Napoleona), ki ni dopuščal nikake razlike med grobovi, nikakih spomenikov in tudi ne posečanje pokopališča. To je Pindemontija, avtorja druge pesnitve napotilo, da je dal duška svojim občutkom v prelepih stihih, ki jih je obelodanil kot odmev prijateljeve pesmi, kier vzklika:

»Vaj, koliko poljba i pokolja!

Koliko li grobova se kopa,

Koliko li liešin bez ukopa...»

Tretji pesnik trilogije, Torti, pa je spenil obehta prvima: »O grobovima U. Foscola i H. Pindemontia«. Slika med drugim prizore iz voine, ki so nam, žal, je predobro znani: voz, poln mrljev, ki jih zagrebajo v skupno jamo kakor živali. Pri tem se spominja svojega prijatelja — pesnika, ki je padel v boju, a niso znali za njegovo truplo: »Istotako je bil morda pokopan tudi tvoj pesnik, o domovina!« Prevajalec je opremil knjigo s primernim uvodom in komentarjem, kar je v tem slučaju prav na mestu, ker bi bile pesmi brez tega nerazumljive. Kdor se zanima za tovrstno literaturo, mu bo knjiga prav dobrodošla. — Opozorjamo na založbo, ki je označena nad »novimi knjigami«.

k Ivan Matičič: Na krvavih poljanah. Trpljenje in strahote z bojnih pohodov bivšega slovenskega planinskega polka. — Str. 272 in 25 slik. Izšla je knjiga, kjer so opisani vsi bojni pohodi bivšega slovenskega planin, polka od prvega do zadnjega dne svetovne voine. Pisatelj, ki je živel skoro ves čas pri polku in fronti kot navaden trpin, opisuje objektivno in živo vse strahote, ki so jih trpeli naši ljudje, opisuje zločine, ki so jih ugurali nad našim moštvo avstrijski oficirji in krvniki. Pretresljivi so prizori z Doberdobske planote, kjer so se obupno borile slabotne čete napram dvajsetkratni italijanski premoči. Potem pa v gorovju borba s plazovi, z zamenti, Pohod v južne Tirole, dalje beg po Galiciji, Strašni so prizori od Hudoga loga kjer so umirali naši možje in sinovi pretresljivi so kriki umirajočih. Dalje Fajtji hrib, Špacapani. Potem pa strahote s Sv. Gabriela, kjer je doživel polk svojo Golgoto. Človeku se zdi vsa ta groza nekaj neverjetnega, a je vendar tragična resnica, krvava zgodovina, ki jo je pretrpelo toliko in toliko tisoč naših fantov in mož. Dalje poraz italijanske armade, pohod v Italijo, Strahovite boje ob Pavi, poraz avstrijske armade, njen razpad in dalje upor polka in nraga zakleto. V knjizi je naštetih vse polno živih prčk, ki svedočijo za neovržno zgodovino tega strašnega trpljenja. Delo izpopolnjuje še 25 izvornih slik, ki predstavljajo vso kruto resničnost bestialne voine. Za vsa

one tisoče in tisoče, ki so pri polku trpeli, bo to prava spominska knjiga, zanimiva pa bo tudi za vse, ki nimajo pojma o grozotah na fronti. Knjiga bo zanimala tudi naše neodrešene brate, ker na njih zemlji se je vršila vsa ta strašna žalost in tudi njim je delo posvečeno. Kako so razpadali njih domovi, kako so razpadale cele vasi, kako je ginila vsa dežela, Pisatelj je gledal neno razdejanje njeno zaslužnje, v duhu pa vidi tudi njeno — odrešenje. V »vizije osvete« dvigne zaslužnje brate iz robstva. — Glej oglaš!

—k Dva meseca narodne slobode u Drnišu. Frano Zenko Donadini. Kdo se ne spominja časov in kaosa za časa prevrata. Zanimivo bi bilo zbrati podatke te revolucije iz vseh krajev naše domovine, še zanimiveje bi bilo podati sliko naše pripravljenosti in neopripravljenosti za to dobo. Tak opis nam podaja pričujoča knjižica. Kratak in jednat opis! Obsega sledeča poglavja: Varoš Drniš. — Drniš za doba rata. — Pred narodnim prevratom. — Prvi dani slobode. — Narodno vijeće. — Narodna garda. — Komandant Tomašević. — Dolazak srpske vojske. — Talijani pred Drnišom. — Talijani dolaze u Drniš. — Zauzeće Drniša. — Okrašaj med Drnišom i Kninom. — Bježanija i progonestva. — Viera u oslobodjenje.

—k Cenni etnografico — storico — politici sulla Dalmazia. Compilati per cura del Dr. Hugo Werk avvocato in Zadar. Izdaje Odbora Narodnog Vijeća SHS za okupirane krajeve u Zagrebu. Zagreb 1919. Delce nam podaja etnografske, zgodovinske in politične podatke in statistiko Dalmacije, ki ni bila zanimiva in važna samo za dobo prevrata in z ozirom na mirovna poganjanja, temveč je ohranilo svojo aktualnost tudi za danes in nam nudi mnogo z ozirom na materijal v borbi za naše osvobojenje.

—k Novi Rod, list za mladino. Izdaja Zveza jugosl. učit. društev v Julijski Krajini. Izhaja že tretje leto. Pomembnost lista menda ni potreba povdarjati, ker je to edina duševna hrana za našo mladino na neodrešenem ozemlju. Letos si je nadel list zopet novo, prav okusno vnanjo oprmo. Naslovna stran in vintete so lesorezi A. Cerinjoja. Tudi vsebina je prvovrstna.

—k Ročni zapisknik »Zveze Jugoslovenskih učiteljskih društev« Julijske Krajine za l. 1923. Ročni Zapisknik, ki ga izdaja »Zveza« ima velik pomen ne samo za učiteljstvo Julijske Krajine, temveč tudi za nas, kajti ta Zapisknik nam je nekaka bilanca od leta do leta za stanje našega šolstva in učiteljstva v neodrešenem ozemlju. Vsebina mu je: običajni koledar, pregled pedagoških časnikov in glasil, poštni tarif, kolkovanje, konzulati v Trstu, tovarišem!, naša organizacija, seznam učiteljstva po krajih (iz imenika so razvidni člani Zveze, učitelji italijanski in šolski voditelji), razvidni so šolski kraji, imenik in statistika šol po stanju z dne 15. nov. 1922. Učiteljišče v Tolminu.

—k Dr. Ivan Lah: »Josipina Turnograjska.« — Njeno življenje in delo. — Slovenska ženska knjižnica v Mariboru je izdala kot prvi svoj zvezek to literarno zgodovinsko delo. Kot tako ima svoj pomen in je dobro, da imamo enkrat o naši, časovno prvi pisateljici izčrpen življenjepis. Zlasti je to zanimivo za sedanjí čas, ki je v mnogih ozirih soroden prvi dobi našega narodnega prebujanja (1848—1868). — Josipina Turnograjska, rojena Urbančičeva, je bila poznaiša žena narodnega buditelja dr. Lovra Tomana. V svoji kratki dobi življenja (1833—1854) je napisala za »Slovensko Bčelo« in Razlagovo »Zoro« marsikakovo pestevico v duhu romantike, ki je takrat preplavalja ves evropski literarni svet. To so bile pri nas prve povesti za Ciglarjevo »Srečo v nesreči«. Pozna se jim vpliv tuje, a zrastle so na domačih tleh in iz njih sije žarko rodoljubje, gibalni motivi one dobe. Bila je prava slovenska žena petdesetih let in na vsak način umetniška duša, ki bi se bila spričo svoje globoke izobrazbe v poznejših letih gotovo leno razvila. Pieteta je zahtevala, da se je rešila pozabljenja predhodnica naše velike literarne pomladi in bolj kot kdaj bomo danes razumeli prvo dobo naše romantike. Življenjepis je izčrpen in pisan lepo. Pridelane povestice moramo seveda vzeti kot študij in jih meriti z merilom takratne dobe. — ar.

Naše narodno prosvetno delo.

Šolski odri in pevski zbori.

—po Gledališka predstava na II. mestni deški šoli v Ljubljani. V nedeljo 7. m. smo imeli v naši telovadnici tekem letošnjega šolskega leta že v tretje priliko opazovati, kako čvrsto se znajo obračati naši učenci na gledališkem odru. Priredili je ta dan tov. Viljem Deržaj s svojimi učenci dve Stritarjevi enodejanki: »In na zemlji bodi mir ljudem!« ter »Županov sin«. Vsi šolarji so igrali svoje vloge vrlo dobro ter so bili tudi izborno kostumirani, kar je na mnogobrojno navzečo občinstvo kaj ugodno vplivalo. Seveda je imel omenjeni tovariš s to prireditvijo izredno veliko prostovoljnih donoskov se pa porabi vsled sklepa učiteljstva za podporo revnih učencev tukajšnje šole v smislu načel »Podmladkovega delovanja«.

—po Šolska mladina v Odrancih pri Baltincih je proslavilo dan 17. december s šolsko prireditvijo. Spored: 1. Petje. 2. Deklamaciji: Domovina in Slovenka sem. 3. Dvogovori: Pripovedke o nosku, Cičiban poslušaj očetovo uro, Razgovor ob potoku. 4. Snegulčica (igra). 5. Poklanjanje mladine kralju Aleksandru (živa slika). 6. Zaključek z »Lepa naša domovina« in »Bože pravde!« Predstava je bila

jako dobro obiskana. Pri glavni vaji je bila predstava za šolsko deca, vstopnine prosta! Za odrasle se je pa pobirala vstopnina 1 Din. Nabralo se je 188 Din. in se tako s tem novcem omogočilo kupiti knjige 11 revnim učencem. 22. decembra se je igra ponovila, učiteljci sta napravili božično drevesce za kojena kinč so prispevale trgovine v Beltincih: Osterc, Klepec, Klemenčič in pekarija. — Šolski deci bosta pač ta dva dneva ostala neizbrisna v spominu. Ob tej priliki so se razdelila darila višjega šolskega sveta revni deci, za kar se uboga deca kar najlepše zahvaljuje višjemu šolskemu svetu. To pot je naša odranška mladina prvič nastopila na odru! Rešili so svoje vloge prav dobro posebno gozdar in Snegulčica! Tudi palčki so bili dobro podkovani v vlogi, a manjkalo je pač potrebnih kostumov! — Kmalu bo odranška šolska deca zopet na odru pripravila se igra »Kralj Matjaž«.

—do Studenci pri Mariboru. Tukajšnja dekliška osnovna šola je uprizorila prvič na Miklavžev večer dne 6. decembra in drugič na ponovno željo občinstva na Štefanovo, dne 26. decembra v Narodnem gledališču v Mariboru ljubko petdeanko »Snegulčica«. Obakrat je bilo gledališče nabito polno, povrhu pa je mnogo posetnikov moralo oditi brez vstopnic. Za uprizoritev je vladalo v mestu in okolici veliko zanimanje; med mladino je bila dnevna govorica le o Snegulčici, hudobni kraljici in lepem vitezu ter o dobrih palčkih. Pri razkošni gledališki opremitvi ter pri bajnih lučnih efekatih je igrice res zelo učinkovala, pa tudi dekleta so nastopile s tako sigurnostjo in neprisljenostjo, da ni bil je gmotni uspeh kljub precejšnjim stroškom nepričakovano ugoden, temveč je tudi v moralnem oziru uspešna igra navdse lepo — Slične mladinske prireditve so izredno vzgojnega pomena za sodelujoče in prisostvujoče. Otroci so otroku dovteljnejši, mu bolj zupajo, ga bolje razumeva, mu sledi z večjim zanimanjem in z bolj kritično očimi očmi nego odraslemu, ki ga daleko ne doseže. — Pa tudi praktičen uspeh te prireditve se opaža pri učenkah. V njih se vzbuja razumevanje in zanimanje za slične predstave, za koje prej ni bilo interesa: prav pridno jih posečajo ter se o njih poteku razgovarjajo in si pri tem ustvarjajo svoje vzore in boje. — Pot se pričinja viti iz ulice in ceste navzgor v kulturno smer, ki blaži duha in srce.

—do Šolski oder (Šmartno na Poh.) Šele pred šestimi meseci so bili zabiti prvi žrebli za potrebni gledališki oder in že se je odigrala na kraljevo in v nedeljo nato tretja mladinska igra. Prva je bila »Snegulčica« v okrašeni obliki, druga »Laznjiva Milena«, ki se je celo ponovila na sloveniebistriškem odru pred dvakrat popolnoma razdrodano hišo. Občinstvo je mlade diletante bogato nagradilo, za kar bodi ob tej priliki še enkrat izrečena javna zahvala. Tretja pa presegla vse dosedanje. Uprizoril se je »Kralj Matjaž«. Kdor pozna to igrico, bo dejal, da je za Pohorje na vsak način pretežka. Reči se pa mora, da so malčki v vsakem oziru pogodili ter da je bila kakor scenerija, tako tudi petje in godba na svojem mestu. S to igro je naš šolski oder napravil velikanski korak naprej. Občinstvo je v nabito polni dvorani vztrajalo do konca in to ni malo ako se pomisli, da je predstava trajala tri ure. Scenerijo je izvršil slikarski mojster gospod Ačko iz Slovenske Bistrice. Naj mu bo izrečena tem potom topla zahvala.

—po Štore pri Celju. V letošnjem Božiču je tudi štorska šola priredila za svoje šolarje božičnico. To priliko je tukajšnji gospod nadučitelj Ljud. Potočnik porabil, da je v obilnem številu zbranim staršem v svojem nagovoru za novoletnico položil na srce nekaj vzgojnih načel in naukov. Vršile so se razne igrice otroškega vrta in učenci obligatne šole pa so nastopali kot deklamatorji in pevci. Vsak nastopajoči učenec je svojo nalogo dobro izvedel, istotako tudi pevski zbor, ki ga je izvežbal g. učitelj Anton Zdolšek. Prireditve se je zaključila z živo sliko pri božičnem drevesu in z razdelitvijo daril. Učenci so dobili vsak nekaj jestvin, šolskih potrebščin in par učenecv tudi nekaj obleke. Prireditve je posebno v moralnem oziru zelo dobro uspela.

—po Sv. Jurij na Pesnici. Tako veselih početnic še naša šolska mladina ni imela kot so bile ravnokar pretekle. Naš okrajni glavar g. dr. Lanjšič je bil poslal tukajšnji obmeini revni deci obilno in lepo božično darilo: 115 komadov perila in obleke. Tudi nekatere mariborske tvrdke so prispevale k božičnici naše obmejne šole. Izmed teh so se odlikovale: Cirilova

tiskarne (200 zvezkov), Zlata Brižnikova (50 zvezkov), Korman v Gospodski ulici (števili in izborni okraski za božično drevo), Leopold Gusel, Marija Mislej in Ivo Barta. Domačini pa so tekmovali pri gradbi modernega šolskega odras s premakljivimi kulisami. Stavila sta ga učitelja Ivan Robnik in Štefan Blažič s pomočjo vrlih domačih rokodelcev Žunke, Vomer, Klampfer in bratov Pestemer v delavnici šolskega voditelja Ivana Robnika. Naš načelnik kraj. šolskega sveta Franc Vračko, šolski ogleda Franc Hlade, župan Miha Hlade ter posestniki Alojzija Dobaj, Ivan Mesarič in Anton Požarnik so darovali večino lesa, naša gostilničarka Alojz in Antonija Vračko sta gostoljubno sprejemala delavce ter skrbela za njih želodec, Franc Dobaj, Ivan in Alojzija Dobaj, Franc in Ana Breznar, Fr. Fanel in Fr. Valhar pa so zamakali zaprašenela delavska grla. Mamice so pripravile beli kruh in pecivo, ki se je kar kupičilo pod božičnim drevesom. Domači godci pod vodstvom učitelja Blažiča so brezplačno spremljali po otrocih sijajno podano »Šiviljo Klaro«, »Siroto«, »Moi dom« in čez teden dni »Nastop starega in novega leta«. Odlični nastop učenecv je zasluga učiteljice Mare Pečarjeve, rajski kinč božičnega drevesa in kostumiranje igralcev pa skupno delo učiteljice Pečarjeve ter soproj učiteljev Blažiča in Robnika. Tako so tokrat premožnejši naročili božičnemu možu, naj obišče tudi njih revne brate in sestrice, kakor veleva naš Simon Gregorčič: »Odprí srce, odprí roke, otíraj bratovske solze!« Solze v očeh starih in mladih so pričale, da je bil svet večer posvečen bratstvu, da je v času, ko obvladujeta svet strah in egoizem, ogrevala naša srca žarek človekoljubja. In Vam vsem, ki ste k temu pripomogli: naj s rčenjša hvála! — Vodstvo obmejne šole Sv. Jurij na Pesnici.

—do Podpeca pri Črni. Kakor lanskó leto smo tudi letos priredili zopet na naši šoli »Božičnico«. — Da so nam take prireditve v našem gorskem kraju sploh mogoče smo si lani ustanovili »Podporno društvo za šolsko mladino«, ki prav pridno deluje in tako je tudi letošij potem veselje in s pobiranjem denarnih prispevkov bila omogočena »Božičnica«. Posebno pa se moramo zahvaliti ravnateljstvu rudnika: The Central European Mines Limited v Mezici, ki je nam tudi letos z lepim darilom 4500 K priskočilo na pomoč. Dne 24. grudnia smo se zbrali starši in otroci v naši šoli, katero so bili otroci prav okusno okinčali. Postavili so tudi božično drevesce. Pod drevescem pa je bila miza polna obložena z darili za naše malčke. Slavnost je otvoril g. učitelj z nagovorom na starše in otroke. Nato pa so nam otroci zapeli nekaj prav ljubkih pesmic. Vmes pa so bile vpletene deklamacije. Nato so se razdelila darila. Obdarovani so bili vsi otroci (84), deloma z obleko, deloma s čevlji. S pesmijo »Lepa naša domovina« in »Bože pravde« smo zaključili slavnost.

—do Barje tri Ljubljani. Tukajšnja šolska mladina je priredila dne 21. t. m. šolsko veselico. Na vzporedu so bile pevške točke deklamacije in igra enodejanka »Čista vest«. Šolska soba nabito polna Barjanov. Na splošno želio se je šolska veselica ponovila v nedeljo, 28. t. m. ob pol 4. popoldne.

—po Barjanska šolska mladina je 28. januarja t. l. priredila šolsko veselico. Pesta, mikavna šegava in podučna je bila ta prireditve. Slišal si deklamirati »abecednikarje«, kakor tudi druge učenecv iz višjih razredov. Kritizirati ni bilo časa, ker prizori so se vrstili drug za drugim skoro prehitro in dovršeno, da si nehote čakal še na kaj novega. Kot »variatio delectat« je nastopila mladina s pesmimi vzete največ iz »Zvončka«. Odpele so se brez treme in videti je bilo, da mladina ni »naguljeno« nastopila temveč pazila na taktiko in spoštovala dinamiko. Prireditve je zaključila enodejanka »Čista vest«. Taki nastopi mladine so neobitna deistva, da našo domovino čakajo še lepi dnevi. Da je bila prireditve v moralnem oziru na dobrem višku, naj dokaže to dejstvo — polna šolska soba staršev. Prireditvi je prisostvoval g. mestni šolski nadzornik Hočevar in precejšnje število tovarišic in tovarišev (16) iz Ljubljane in okolice. Celu oddaljeni Tomiščeli je bil številno zastopan. Za prireditve in novo scenerijo je skrbelo barjansko učiteljstvo.

Ljudska predavanja.

—do Šolsko vodstvo na Bukovčici je priredilo nedeljo po maši dne 21. januarja predavanje. Predaval je učitelj L. Orej. Tema je bil: 1. Gospodarstvo pred vojno.

2. Gospodarstvo po vojni. Obravnaval je položaj vseh slojev pred svetovno vojno ter primerjal sedanjemu s la težkemu stanju, kojega vzrok so veliki uvoz, zaostala produkcija, špekulacije z dinarom itd. — Poslušalce je končno seznanil z borznim aparatom, kar jih je sila zanimalo.

Naša gospodarska organizacija.

—g. Članarina in darila na učiteljski konviktu na račun enomesecne plače: Friderik Repovž 10 Din; Fran Trost 10 Din; Pavel Plesničar 5 Din; Josip Ambrožič 5 Din; Jakob Dimnik 10 Din; vsi s I. mestne deške osnovne šole v Ljubljani — Lijana Kobač, učiteljica na Vrhniki 15 Din. Hvala!

—g. Darila »Učiteljskemu konviktu« v Ljubljani. 7% obveznice državnega investicijskega posojila (s kuponji od meseca marca 1923. dalje): Stanko Žagar, učitelj na Dobravi pri Kropi. 2 à 100 Din; (s kuponji od meseca septembra 1922. dalje): Marija Franke-Kotnikova, učiteljica v Doberniču. 1 à 100 Din; skupaj 3 obveznice à 100 Din in prei izkazanih 65 obveznic à 100 Din — 6800 Din. Srčna hvála!

—g. Darilo »Učiteljskemu konviktu« v Ljubljani. Tovariš Anton Gnus, šolski ravnatelj v Dolu pri Hrastniku, je izpremenil plačani znesek 250 Din brezobrestnega posojila »Učiteljskemu konviktu« v darilo Iskrene hvála!

Iz naše stanovske organizacije.

Iz poverjenistva UJU v Ljubljani.

II. SEJA OZJEGA SOSVETA UJU POV. LJUBLJANA dne 19. januarja 1923.

Navzoči: Dimnik Ivan, Dostal Rudolf, Fejic Mirko, Gnus Anton, Jelenc Luka, Luznar Fran, Rus Vilko. — Močnik Peter opravičil pismeno svojo odsotnost.

1. Izpremembe poslovnika UJU pov. Ljubljana. — O tej točki poroča tov. Ivan Dimnik in se sprejmejo sledeči predlogi: a) Učiteljice, poročene z učitelji so članice okrajnih društev, ako plačajo organizacijsni davek. Obvezna naročnina na stanovska lista, »Učiteljski Tovariš« in »Popotnik«, zanje odpade dotlej, dokler ne dosežejo popolne enakopravnosti v plači z neporočenimi učiteljicami. Z učitelji poročene učiteljice plačajo samo organizacijsno članarino centrali t. j. 20 Din in pa članarino, ki jo določa domače okrajno društvo za vsakega člana. Ker te učiteljice ne bodo več dobivale stanovskih listov, temveč samo njihovi možje, odpade s tem tudi možnost zamenjave za »Zvončka«. Za učiteljice, ki se poroče tekom leta, velja ta določba šele s 1. januarjem prihodnjega leta, ker bi obračunavanje med letom povzročilo samo zmedo. b) Upokojencem se glede na njihov materialni položaj olajša članarina na ta način, da se smatrajo članom okrajnih društev, ako so naročniki »Učit. Tovariša«. Enaka določba velja za učiteljice ženskih ročnih del in za otroške vrtnarice. — Vsi ti sklepi so bili sprejeti z naknadnim odobrenjem širjega sveta in delegacije.

2. Osrednja Zveza javnih nameščencev in upokojencev v Ljubljani. — Tov. R. Dostal poroča o sejah O. Z., kaj je ta storila v zavezi gmotnega položaja, o nameravanjem javnem shodu državnega uradništva in o zadnji seji širjega odbora O. Z., kjer je referiral neki zunanji delegat in skušal pridobiti centralo za sklep domače organizacije, da izstopi vse držav. uradništvo v protest proti zavlačevanju zboljšanja gmotnega položaja iz vseh narodnih kultur, in karitativnih društev. Z nekaterimi drugimi odborniki se je izjavil tudi zastopnik učiteljstva proti tej nameri z motivacijo, da bi tak sklep stvari gotovo prav nič ne koristil, narodnemu prosvetnemu delu pa neizmerno škodoval. Predlog je na omenjeni seji propadel. Neugoden utis je napravila konstatacija dotičnega zunanjeja člana referenta, da se je učiteljstvo njegovega okrajja temu sklepu že pridružilo. — Zato sklene ožji sosvet, da opozori naše organizirano članstvo, naj v podobnih zadevah potom svojih okrajnih društev stopi v stik s poverjenistvom, predno se pridruži tako pomembnim in dalekosežnim sklepom.

3. »Popotnik«. — Tov. M. Fejic poroča glede izhajanja »Popotnika«. List naj izhaja na vsaka 2 meseca in sicer v lanskem obsegu.

4. Volitve v višji šolski svet. — Poroča se, da nekaterim šolskim vodstvom še niso bile dostavljene glasovnice. Glede na to, da termin za volitve že poteka in da bo mogoča volitev vsem volilnim upravičencem, se sklene storiti korake, da se volilni termin primerno podaljša.

5. Tolminski učiteljskišniki naprošajo našo organizacijo za določanje stanovskih listov. — Se jim ugodí.

6. Zadeva stanarine in kuriva. — Ljubljanskemu učit. društvu se na tozadevno vlogo pjasni, da so se s strani poverjenistva že napravili vsi potrebni koraki.

7. Jančičeve risarske predloge. Ljubljansko učit. društvo se obrača z vlogo, naj bi mestni

šolski svet naročil omenjeno knjigo za vse ljubljanske šole. — Se ugodil.

8. Zahvalo za podporo bolni mariborski tovarišici izreka učit. društvo za Maribor in bliž. okolico.

9. Čestitke k 60 letnici poverjenikovemu namestniku tov. Antonu Gnusu izreka več okrajnih društev, kar se vzame na znanje.

10. Razni predlogi okrajnih društev se izročijo posameznim odsekom v razpravo in sklepanje.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MEŽIŠKO DOLINO ima svoj občni zbor 15. februarja 1923 ob polu 9. dopoldne na Prevaljah. Spored: Zapisnik zadnjega zborovanja. Poročilo o seji širjega sosveta. O šolskih in ljudskih knjižnicah (Kuhar, Mihev). Naše materielno vprašanje. Dobra knjiga o domoznanstvu (Košir). Poročilo funkcionarjev. Volitev novega odbora. Članarina za leto 1923.

— Š KAMNIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO ima svoj redni občni zbor v soboto, dne 17. februarja 1923 ob deseti uri dopoldne v šolskem poslopju v Domžalah. Dnevni red: 1. Zapisnik in tajnikovo poročilo. 2. Blagajnikovo poročilo. 3. Poročilo o seji širjega sosveta v Ljubljani. 4. Volitev novega odbora. 5. Slučajnosti. Zaradi kosila se je prijaviti tovarišu Tomo Petrovcu, nadučitelju v Jaršah pri Domžalah.

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA BREŽIŠKI IN SEVNIŠKI OKRAJ je zborovalo 11. novembra na Vidmu in 9. decembra v Brezicah. Zborovanji sta bili obakrat v polnem številu obiskani. — Prvo zborovanje se je dopolnilo s sledenjami resolucijama, ki so jih predlagali tov.: Jamšek, Bregant, Bohinc, Drnovšek.

1. Trdi se Brežiško-sevniško učiteljsko društvo pozivlja vodstvo organizacije, da ista doseže sistiranje odloka višjega šolskega sveta v Ljubljani z dne 18. avgusta 1922, br. 7817 glede izgovarjave trdega »k« iz sledečih razlogov:

1. Kar slovensko šolstvo obstoja, se je pri pouku izgovarjal pisani »k« kot tak. Cele generacije so se priučile pisni slovensčini z izgovarjavo, ki se hoče sedaj odpraviti in velik del našega naroda spleh ne pozna drugačne izreke, kakor ono na »k«.

2. V resnici ne izgovarjajo nikjer med narodom pisanega »k« kot »w«, ampak kot »u«, izvemšji kraje, kjer je v navadi čista izreka »k«-a.

3. Z na novo dekretirano izgovarjavo se prav nič ne približamo štokavščini, pač se pa nasprotno zelo oddaljamo od fonetične pisave svojih bratov — sohrzavljavov.

4. Pravilno čitanje po novi izreki zahteva od ljudskošolskega učenca takšno znanje etimologije, kakršnega mu osnovna šola pri najboljši volji ne more nuditi.

5. Ako bi bili tudi vsi lingvisti edini o pravilnosti dekretirane izreke, vendar ne vidimo nikake potrebe od izrevolucioniranja našega jezikovnega pouka, faktično pa imamo tudi uglednih jezikoslovcev, ki se zavzemajo za dosedanja izgovarjavo; zatorej nikakor ne kaže vpeljati na hipotezi stoječega nauka, od katerega narod ne bi imel niti trohice koristi, pač pa bi zaradi nje potekla marsikatera solzica na pravo pisne vaje ubogega šolarčka, prepusti narod pa bi jo po vrhu še smatral kot novotarijo, upejlano na ukaz Srbov.

II. Šolska oblast se pozivlja, da posveti svojo pozornost Sevniškemu šolskemu okraju, v katerem se nahajajo šole z natpranimi razredi z nad 100 učenci in v katerem eksistira že nad 40 let od bivšega Deželnega šolskega sveta v Gradcu ustanovljena šolska okolica, ki pa sta še danes brez šol in, ki producirata leto za letom sramotno število analfabetov. Tako je bilo v minulem šolskem letu 238 šolodolžnih otrok brez pouka v teh dveh šolskih okolicih. Zaradi tega prednjači Sevniški okraj s 26% šolo neobiskujočih otrok.

III. Neobhodno potrebno je, da se vrši v tekočem šolskem letu skupna okrajna učiteljska konferenca za okraja Brežice in Sevnica in sicer tudi v slučaju, da bi se udeležnikom ob sedanjih razmerah dnevnice ne moglo nakazati. Društveni odbor naj stavi sporazumno s šolsko oblastjo na vzporedni prihodnjega učiteljskega zborovanja volitev stalnega odbora, gospod okrajni šolski nadzornik se pa naproša, da izpolnuje sklicanje konferencie pri šolski oblasti.

IV. Ker se zahteva za vzporedjem v učiteljske nižja srednja, odnosno popolna meščanska šola, je nujno potrebno, da se revidirajo učni načrti za učiteljske v smislu povišanja učnega smotra v posameznih glavnih predmetih. S priklopljenjem petega letnika bi doseglo ljudskošolsko učiteljstvo takšno izobrazbo, da bi mogli odpusti vsi poznejši izpiti, ki ovirajo učitelja pri njegovem delovanju, ga cepijo na razne kategorije ter so tudi skrivni na odtoku najboljših moči z vsakih šol, ki imajo nalogo izobrazbe največjega in najzdravejšega dela našega naroda, onega dela, ki tvori graniten temelj državi in iz katerega črpajo vsi ostali stanovi svojo silo in moč.

V. Ker se snujejo razne učiteljske stanovske organizacije izven okrajnih učiteljskih društev, katera so glasom pravil UJU poleg pokrajinskih poverjeništev edini legitimni deli naše organizacije, se vodstvo organizacije pozivlja, da prekine vsak stik s istimi, kakor tudi z vsakim, ki bi bil v istih organiziran ter podpira edino le sebi zveste člane. V nasprotnem slučaju bi znale biti gotove kategorije, ki so do sedaj največ žrtvovale skupnosti, prisiljene prevzeti obrambo svojih pravic in interesov v lastne roke potom novih organizacij, kar bi gotovo ugodno ne vplivalo na enotnost fronte.

VI. Da dobe tudi od prometa oddaljene šole zadostno število učiteljskega in da pride vendar enkrat pravica do veljave, se pozivlja vodstvo organizacije, da izpolnuje naredbo, glasom katere bo moral vsak začetnik(ca) po dovršenih troletnih praksah na višje organizirani šoli službovati vrsto let na samotnih šolah, na kar mu bo brezpogojno pot odprta v večje kraje in končno v mesta.

VII. Vedno bolj se širijo slučajji, da se stare, še moči silijo v pokoj, bodisi indirektno s preteriranjem, odnosno briskiranjem, bodisi z direktnimi ukazi. Brežiško-sevniško učiteljsko društvo odločno obsoja to krivično postopanje, ker naši stari zaslužni tovariši niso zaslužili takega ravnanja, ker nadalje primanjkuje na vseh koncih in krajih zlasti možkih učnih moči in ker se na ta način po nepotrebnem trosi za pokojnine denar, ki bi se mogel uporabiti za zboljšanje našega socialnega stanja.

VIII. Ker je draginja po deželi celo večja kakor v mestih, se društvo izreka za odpravo draginskih razredov. Zaradi velike draginje so prišle zlasti tiste podeželske učiteljske rodbine v obupno stanje, ki šogajo svoje otroke po mestnih šolah; zato se vodstvo organizacije poziva, da poskrbi v prvi vrsti za nje potom posebnih draginskih doklad.

IX. Organizacija se naproša, da se sklep skupščine na Bledu glede kadrskega roka učiteljev izpopolni tako, da se izposluje učiteljem, ki bi hoteli doslužiti kadrski rok v enem letu, primerni predjem, ki bi se pozneje vračal v nizkih mesečnih obrokih.

X. Brežiško-sevniško učiteljsko društvo obsoja nediscipliniranost tistih svojih članov, ki se niso držali navodil svoje organizacije povodom volitve zastopnikov učiteljstva v okrajni šolski svet sevniki.

XI. Na predlog tov. Drnovška se društvo pridruži resoluciji »Učiteljskega društva za vranski okraj« z dne 19. oktobra 1922.

— OBČNI ZBOR BELOKRANJSKEGA UČITELJSKEGA DRUŠTVA. Belokranjsko učiteljsko društvo je zborovalo dne 13. januarja 1923 na osemrazredni šoli v Črnomlju.

Že drugi smo se zbrali v tem šolskem letu — v prijaznem mestecu, a žal, da vsled neugodnega vremena mnogi niso mogli posejiti zborovanja.

Predsednik Barle otvoril občni zbor in izreče pohvalo tovarišici Premrov in Završanovi, ki ju daljina nikdar ne ovira poseta, istotako našemu vrlomu tovarišu Klemenčiču, ki se ni v blatu in snegu ustrašil 28 km dolge pešpoti.

Predsednik se v toplih besedah spominja umrlega tovariša Riharda Megušarja, nadučitelja v Podzemlju, 16. decembra 1. 1922. je začel večer življenja možu, — neizprosne usode, kremenjete značaja, neupogljivega v svojih zvišenih idejah in nadvse požrtvovalnega na polju mladih, ukazelnih duš. Pokojni ostane kot učitelj, tovariš in delavec vsakemu učitelju-vzgojitelju lep vzor. Pogreba se je udeležilo nad 40 tovarišev(ic). Od odprtemu grobu se je v imenu tovarišev poslovil predsednik Barle, ki je v ganljivih besedah podal sliko njegovega plodonosnega delovanja. V počastitve spomina drugega tovariša vstanjejo navzoči z vzklikom: Trikrat Slava!!!

Predsednik poroča o seji širjega sosveta in pozivlja k solidarnemu nastopu pri volitvah v višji šolski svet.

Sklene se, da društvo naroči »Narodno Prosveto«. Predlaga se, da se brezplačni eksemplar prepusti sotrudnikom Učiteljskega Tovarša. Tovariš Vigele prevzame vsakokratno poročilo o važnih dopisih v »Prosveti«.

Določil se članarina 120 Din, ki naj jo odtrgujejo šolski voditelji pri mesečni plači. Soglasno sprejeto!

Priporoča se brošura: Unifikacija in reformna osnovne nastave.

Tovariš predsednik poroča o zadevi nagrobnih spomenikov, katere je društvo postavljalo na grobove umrlih tovarišev. Ta zadeva se izroči v roke prihodnjemu predsedniku. Nato sledijo poročila tovarišice-tajnice Zonove in blagajnika Zalarja.

Preide se k volitvam novega odbora. Soglasno je bil izvoljen nov odbor, ki se je konstituiral sledeče: Predsednik: Barle. Blagajnik: Bogovič. Tajnica: Završanova. Odborniki: Kos, Fabjanova, Vrezec. Namestniki: Golob, Gostiševa, Zalar.

Tovariš Bogovič nam je podal v svoji materinščini temeljito zasnovan referat: »Vzgojimo novo generacijo«, in sicer: Pogreške in mane sadašnje generacije in njihove posledice. Važnost nove generacije za našo državo! Kdor mora vzgojiti novi naraštaj, — šola! Vzgojna sredstva. Viljarno odobravanje je bilo tov. predavatelju v dokaz, da se vsi strinjamo z njegovimi prepornimi idejami.

Prihodnje zborovanje se vrši 3. marca 1923 v Gradcu. Tovariš(ice) pozdravimo se polnočestvito v našem svetišču, kjer osvežimo in objavimo svoje misli, ki bodo zreli plod našega delovanja na vzgojslovem polju!

— OBČNI ZBOR ŠMARSKO-ROGAŠKEGA UČITELJSKEGA DRUŠTVA se je vršil dne 17. januarja v Šmarju. Po pozdravu predsednika in sličnih običajnostih se preide na poročilo tov. Šumeria o seji širjega sosveta. V ubranih in jedrnatih besedah je orisal mučnost, ekspanzivnost in razveseljivo spravo poteka prevažnega debatiranja.

Nadalje je bičal nedoumnost nekaterih, ki ne ločijo šolske od politične oblasti ter organizacije. Navajal je konkretne slučaje, ki resnično dokazujejo nerazsodnost, neumevanje in nepoučnost gotovih naših udruženjav. Zato naj se vse zadeve reši potom organizacije ali pa društva.

Poročevalec je priporočeval našo mecenko »Učiteljsko tiskarno«, ki je finančni zdravnik »Zvončku« in »Popotniku«, a tudi mojsterski zidar zgradbe »Učiteljskega konvikta« in »Učiteljskega Doma«. Zato zahajamo k onim, ki se nas spominjajo!

Nadalje se je dotaknil vprašanja, kaj je z denarjem iz rezervnega sklada. Večkrat so se čuli vzkliki: kam izginja njega gmotnost denarna? A tov. Šumer nam je objasnil, čemu obstoja ta fond ni komu pomaga. V skrajni sili in nevarnosti se odpro vsem učiteljskim ponesrečenem, obubožancem, bolnim in onemoglim borna vrata ne bogatega zaklada. Zato darujmo za naš rezervni fond, kajti vsakega čaka lahko za voglom nesreča.

Na seji širjega sosveta se je tudi sklenilo, da dobe »Nar. prosveto« samo agilni dopisniki »Učit. tovariša« in »Popotnika«, ne pa več predsedniki učit. društev. Zato bo naročilo naše društvo en izvod »Nar. prosvete« na ime tajnika Verka, ki bo poročal o nje vsebini.

Volitve so razpisane. Danes je stvar resnejša in važnejša nego kedaj prej. Meščanskošolsko učiteljstvo namiguje na bojkot. Torej sloga v organizaciji!

Informacije zastopnikom v višjem šolskem svetu naj bodo točne in po možnosti potrjene od društva, kajti v teh zlobnih časih si lahko dovolj vsak nepoklicanec neumestno šalo, koji rezultat smeši samo naše zastopnike.

Po točnem poročilu tov. Šumerja se je oglašil k besedi tov. Volavšek, ki pazno motri z razsodnostjo vsa predavanja.

1. Priporočilo je istotako »Učit. tiskarno« žeradi 10% popusta.

2. Šolska oblast res ne funkcijonira dobro. Navedel je slučaj: Učiteljica ročnih del, ki je nastopila s 3. nov. ni prejela vzlic njegovemu uriranju nobene plače.

3. Čeki za sladkor so izostali. Še odgovora se ni dalo na tozadevna vprašanja.

4. Marsikdo bi daroval v rez. sklad, a položnic ni! Zato naj jih društvo naroči.

Referat tov. Šumerja »Učiteljsko delo« se preloži na naslednje zborovanje, ki se bo vršilo dne 3. marca v Šmarju. Članarina znaša letos 90 Din. Društvo pristopi k čekovnemu uradu. Glede skupnega počitniškega izleta naj se objavi najprej načrt. O tem se bo informiral tov. Špan pri Mrovliju. Zato se je tozadevno obračati nanj. Voli se ponovno soglasno stari odbor, le odborniško mesto premeščne Zupaničeve se izpopolni s tovarišico Leckerjevo.

— ŠOŠTANJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO JE IMELO SVOJ OBČNI ZBOR dne 11. januarja v Velenju.

Poročila: Tov. predsednik poda poročilo o seji širjega sosveta. Članstvo odobrava kandidate za višji šol. svet in se strinja tudi z ostalimi sklepi širjega sosveta.

Tov. Okornova poroča o načrtu »Glavnega prosvetnega saveta«. Konstatira se, da je načrt glede predsedstva predvidenih odborov nejasen. Članstvo vztraja na rešitvi tega vprašanja v smislu učiteljskih zbornic, kakor jih vsebuje načrt osnovno šolskega zakona, ki je bil izdelan po naši organizaciji. Prepušča se stanovsko političnemu odseku pov. Ljubljana, da po možnosti uredi, da bo čim večje soglasje uredbe »Glavnega prosvetnega saveta« s stališčem naše organizacije.

Predavanje: Tov. Porekar je jako zanimivo predaval o telesni vzgoji ter je dajal kot praktik dragocena navodila za uspešno telesno vzgojo v ljudski šoli. Konstatira se, da je ostala telovadba v ljudski šoli vsled tega na tako nizki stopnji, ker se starejšo učiteljstvo na učiteljskih niti praktično niti teoretično za telovadni pouk usposobilo. Reformna stremjenja se naj predvsem uveljavljajo na učiteljskih.

Blagajniško in tajniško poročilo se vzame na znanje. Društvo je šlo v letu 1922, 37 članovic. Včlanjene so bile vse učne osebe, vstevši vrtnarice in učiteljice ženskih ročnih del. — Zborovalo je štirikrat i. s. dvakrat v Šoštanju, enkrat v Velenju in enkrat v Škalah. — V blagajni je 1330.72 Din prebitka. Pregledala sta račune tov. Rozman in tov. Poheržnik ter jih našla v popolnem redu.

V odbor so se izvolili sledeči: predsednik Vinko Stopar, podpredsednik Martin Vrečko, tajnica Ernestina Vaupotova, blagajničarka Cilka Trobejeva; odborniki: Alojzij Trobej, Franc Kranjc; namestniki: Agneza Kosarjeva, Gusta Jančičeva; rač. pregledovalca: Leopold Viher, N. Porekar.

Sklepi: 1. Ker se je prodalo blok »Radovliškega učit. društva« za 110 Din, se doda iz društvene blagajne 40 Din tako, da se pošlje 150 Din »Učiteljskemu konviktu«.

2. Za leto 1923, se določa družtenina 120 Din. Članarina se plača v mesečnih obrokih po 10 Din, ki jih šolski voditelji odtegnejo od plače ter jih nakažejo mesečno po položnicah društvenemu blagajniku. — Od društvenine se nakaže od vsakega člana 10 Din Učit. domu v Mariboru, 5 Din rezervnemu skladu.

3. Na dopis Učit. doma v Mariboru se sklene, da pristopi vse članstvo.

Slučajnosti. Vsemu učiteljstvu, posebno mlajšemu, se priporoča pristop k »Slov. šolski matici«.

Darujte 7% državno posojilo Učiteljskemu konviktu in Učiteljskemu domu!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

— lu A. H. — St. p. M.: Porabim prihodnjic, za danes prejel prepozno. Hvala!

— lu Prevalje: Poslali ste nam napačen dopis, zamenjali ste kuverte. Dopis smo odposlali v Maribor.

— lu M. Z. v T.: Hvala za prispevek k »anketi o našem narodno-prosvetnem delu«! Za drugi dopis prosimo.

— lu J. L. v K.: Tiskarski skrat je spalil v zadnji listnici Vaše ime. Prva notica v listnici je namenjena vam. Pozdrav!

— lu M. P. — Š. v M. P. R.: Vaš dopis bi bolj spadal v kak leposloven list ali v listek katerega dnevnika.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

Štev. 62.

RAZPIS NADUČITELJSKE SLUŽBE.

Vsled naročila višjega šolskega sveta z dne 18. januarja 1923, št. 338, razpisuje okrajni šolski svet nadučiteljsko službo na šestrazredni osnovni šoli v Brezicah v stalno namestitev.

Pravilno opremljene prošnje je predložiti predpisanim službenim potom najkasneje do

dne 10. maca 1923

pri podpisanim okrajnem šolskem svetu.

Okrajni šolski svet Brežice.

dne 1. februarja 1923.

RAZPIS.

Pokrajinska uprava za Slovenijo razpisuje 15 premij po 501.38 Din za uzorno oskrbovane šolske vrtove. Premije se bodo podelile tistim šolskim vrtnarjem, ki

bodo dokazali, da so upravljali in uporabljali šolski vrt v smislu tozadevnih predpisov in navodil višjega šolskega sveta.

Pravilno kolekovanim prošnjam je priložiti:

1. Načrt dotičnega šolskega vrta, iz katerega je razvidna njegova velikost in stanje z ozirom na:

a) razdelitev in splošno uredbo;
b) velikost drevesnice (število cepilenega sadnega drevia posameznih letnikov, divjakov itd.);
c) zelenjadni del in kulture v njem;
d) dekorativni del (cvetličarstvo);
e) event druge naprave (gnojna gređa, čebelnjak itd).

2. Od okrajnega šolskega sveta potrjen izkaz o pouku iz kmetijstva, zlasti na iz praktičnega sadjarstva, zelenjadarstva, čebelastva itd.

3. Obdelovalni načrt za leto 1923.

Prošnje je vlagati službenim potom na pokrajinsko upravo za Slovenijo oddelek za kmetijstvo v Ljubljani do 15. marca t. l.

PRAVKAR JE IZŠLO:

Ivan Matičič: NA KRVAVIH POLJANAH. Trpljenje in strahote z bojnih pohodov bivšega slovenskega planinskega polka. Založila »Učiteljska tiskarna. Elegantno vezana knjiga, s 25 slikami. Strani 270. Cena 32 Din.

Engelbert Gangl: DRUGA ČITANKA. Drugi del. (Drugo šolsko leto). Cena 14 Din vezani knjigi. Čitanka je izšla v drugem natisu.

Dr. Ivan Robida: DA STE MI ZDRAVI, DRAGI OTROCI! Deset poučnih povesti za zdravje naše šolske mladine. Spis je odlikoval s priznalo nagrado Zdravstveni odsek za Slovenijo. Izdal višji šolski svet, Založila Učiteljska tiskarna. Cena 3 Din.

Karel Wider: MOJE PRVO BERILO. Je v tisku v novem natisu, s kolor ranimi slikami.

NAROČAJTE V KNJIGARNI UČITELJSKE TISKARNE

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA UL. 6.

STANOVANJE

nujno išče po Sloveniji upokojena učiteljica, Ljubljanka, ki je postavljena z marcem na cesto. Nagrado dobi, kdor sporoči o primernem stanovanju (s kuhinjo) na upravništvo tega lista pod: P. W.

УЧИТЕЛСКА ТИСКАРА

у Љубљани, Франчишканска улица 6

има своју властиту Творницу школских писанака свију врста и рсанке (цртанке). Израђује и писанке за округло писање. Захтевајте ценике и узорке писанака! На захтев израђује за веће наруџбе и посебне насловне странице.

Учитељска тискара прима наруџбе за тискање књига, брошура и тисканица свију врста у српском или хрватском језику — ћирилицом и латиницом.

Цене ниске! Радња солидна!

Управо се тиска у српско-хрватском језику књига:

„Историја Срба, Хрвата и Словенаца“. Уџбеник за ученике народних школа. Одобрен одлуком госп. Министра Просвете О. Н. Бр. 45. 659.

Израдио: Јово П. Јовановић, шеф кабинета Министра Просвете.

Књига ће изачи наскоро у наклади Учитељске тискарне у Љубљани.

Уведите у своје школе само писанке Учитељске тискарне, захтевајте у трговинама (дућанима) само оне ствари, које произвађају наша сталешка господарска подучеља!

Школе имају 10% попушта — трговци по договору.

Наруџбе прима:

УЧИТЕЛСКА ТИСКАРА, ЉУБЉАНА, Франчишканска ул. 6.